

Socjologia i metodologia badań społecznych - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Socjologia i metodologia badań społecznych
Kod przedmiotu	04.4-WZS-TiRP-SMBS
Wydział	Wydział Nauk Biologicznych
Kierunek	Turystyka i rekreacja
Profil	praktyczny
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr Agnieszka Gandecka

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	18	1,2	Egzamin
Ćwiczenia	20	1,33	12	0,8	Zaliczenie na ocenę
Warsztaty	10	0,67	6	0,4	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest stworzenie możliwości uzyskania wiedzy , która umożliwia prawidłowe posługiwanie się podstawowymi pojęciami z zakresu socjologii i będzie podstawą orientacji w zakresie głównych kierunków w historii myśli socjologicznej i współczesnej socjologii. Dodatkowym zamiarem jest stworzenie warunków do nabycia umiejętności dostrzegania różnych zjawisk i procesów zachodzących w społeczeństwie oraz umiejętności ich diagnozowania i analizowania. Celem kształcenia jest: zapoznanie studenta z podstawowymi pojęciami, metodami i kierunkami rozwoju socjologii; kształtowanie „wyobraźni” socjologicznej i umiejętności podstawowej analizy współcześnie zachodzących w przestrzeni społecznej zdarzeń; kształtowanie postaw odpowiedzialności za stan społeczeństwa oraz uświadomienie konieczności zachowania zasad etyki w badaniach społecznych.

Wymagania wstępne

Podstawowa znajomość wiedzy o społeczeństwie na poziomie szkoły średniej

Zakres tematyczny

WYKŁAD

- Socjologia i inne nauki społeczne: etapy rozwoju socjologii, socjologia wśród nauk społecznych, przedmiot badań socjologicznych, główne teorie socjologiczne, funkcje socjologii.
- Podstawowe kategorie pojęciowe socjologii: natura a kultura, wpływ kultury na życie społeczne, socjalizacja i wychowanie, instytucje wychowania, socjologiczne ujęcie osobowości (składniki osobowości społecznej).
- Kształtowanie się więzi społecznych: podstawy życia społecznego, aspekt społeczno-geograficzny życia zbiorowego ludzi, podstawowe komponenty więzi społecznej, instytucje społeczne i system kontroli społecznej.
- Zbiorowości i grupy społeczne: zbiorowość społeczna i jej rodzaje, grupa społeczna jako przedmiot zainteresowania socjologii, komponenty grupy społecznej, rodzaje grup społecznych.
- Rodzina jako przedmiot badań socjologicznych: rodzina jako grupa i instytucja społeczna, etapy rozwoju rodziny, typologie rodzin, funkcje i dysfunkcje rodziny. Style życia rodzin polskich.
- Społeczeństwo w ujęciu strukturalnym: z czego składa się społeczeństwo? Typy społeczeństw – różne koncepcje teoretyczne.
- Makrostruktura społeczna: dynamika zmian struktury społecznej, klasyczne koncepcje ujmowania struktury społecznej, źródła konfliktów społecznych – formy walki i rozwiązywania konfliktów.
- Socjologia narodu i konfliktów etnicznych: co to jest naród? Proces narodotwórczy, tożsamość i tradycja narodu, nacjonalizm, konflikty etniczne. Państwo narodowe w dobie globalizacji.
- a) Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej, b) Wieś – ramy społeczne i treści kultury.
- Europa regionów: kręgi integracji i rodzaje tożsamości. Polska a Europa w dawnym i nowym świecie, społeczności lokalne i regionalne a ład kontynentalny i globalny.

11. Metody i techniki badań socjologicznych: specyfika i cele empirycznych badań socjologicznych. Procedura projektowania badań socjologicznych. Pojęcie metody i zasady jej wyboru do badań. Metody badawcze i ich charakterystyka.

ĆWICZENIA

1. Człowiek w społeczeństwie: istota życia społecznego, koncepcja pojmowania jednostki ludzkiej. Kulturowe, społeczne i psychospołeczne czynniki różnicujące ludzi. Mentalność indywidualna i społeczna, mentalność jako przejaw normatywności, mentalność jako bariera rozwoju społeczeństwa.
2. Osobowość społeczna: socjologiczna koncepcja osobowości, temperament jako podstawa wyróżniania typów osobowości, typologie osobowości.
3. Dynamika zachowań społecznych człowieka (potrzeby – wartości – postawy): koncepcje potrzeb, wartości i ich rodzaje. Postawy i ich komponenty, rodzaje postaw, uwarunkowania społeczno-kulturowe zmiany postaw. Metody badania postaw społecznych.
4. Kultura i jej wpływ na życie społeczne: definicje i składniki kultury, podmiot kultury, dobro kulturowe, atrybutywne i dystrybutywne aspekty kultury, kultura a cywilizacja – kultura masowa. Metody badań uczestnictwa w kulturze (turystyka jako forma uczestnictwa w kulturze).
5. Komunikacja interpersonalna – komunikowanie społeczne: interakcja jako wymiana intersubiektywna, interakcja społeczna jako komunikacja, teoria interakcji społecznych, komunikacja interpersonalna społeczeństwie informacyjnym, socjologiczne zasady perswazji i ich zastosowanie do budowania relacji grupowych, kultura globalna – modele komunikowania. Nowe media – nowa gospodarka turystyczna.

WARSZTAT (warsztat badawczy w socjologii i jego praktyczne zastosowanie w diagnozowaniu wybranego aspektu życia społecznego)

1. Co powinien zawierać i uwzględniać projekt badań?
2. Co to jest i jaki jest sens poznawczy hipotezy naukowej?
3. Jakie są kryteria podziału technik zdobywania materiałów badawczych? Techniki badawcze (obserwacja, wywiad, ankieta, badanie dokumentów) i właściwe im narzędzia badawcze.
4. Projekt badawczy z zastosowaniem wizualnych technik obserwacji: cel i zakres badania, próba i harmonogram badań, przeprowadzenie i opracowanie wyników badań, opracowanie raportu z badań i jego prezentacja.

Metody kształcenia

Student uczestniczy w wykładach (typu informacyjnego – z wykorzystaniem technik multimedialnych oraz typu problemowego o charakterze interakcyjnym), przygotowuje prezentację dotyczącą wybranego etapu historii myśli socjologicznej, uczestniczy w ćwiczeniach, które mają formę warsztatu badawczego, czyta i analizuje samodzielnie wskazaną literaturę przedmiotu oraz przygotowuje samodzielnie projekt badań sondażowych we wskazanym zakresie.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Ma świadomość konieczności zachowania zasad etyki w badaniach społecznych	K_K04	- aktywność w trakcie zajęć - dyskusja	- Ćwiczenia - Warsztaty
Ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu socjologii w systemie nauk społecznych oraz o specyfice przedmiotowej i metodologicznej tej dyscypliny wiedzy. Zna podstawową terminologię socjologii.	K_W01	- aktywność w trakcie zajęć - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium	- Wykład - Ćwiczenia - Warsztaty
Ma podstawową wiedzę o wpływie kultury na życie społeczne	- K_W01 - K_W17	- bieżąca kontrola na zajęciach - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium	- Wykład - Ćwiczenia
Zna i rozumie podstawowe metody analizy w badaniach społecznych	- K_W01 - K_W12	- bieżąca kontrola na zajęciach - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium	- Wykład - Warsztaty
Potrafi współdziałać i pracować w grupie, przejmując w niej różne role	- K_K02 - K_K03	- aktywność w trakcie zajęć - bieżąca kontrola na zajęciach - przygotowanie projektu	- Ćwiczenia - Warsztaty
Potrafi przygotować i przeprowadzić badania sondażowe dotyczące różnych zjawisk życia społecznego	- K_U01 - K_U23	praca kontrolna	- Ćwiczenia - Warsztaty
Posiada umiejętność badawczego spojrzenia na ukryte aspekty życia społecznego	- K_U01 - K_U03	praca kontrolna	- Ćwiczenia - Warsztaty

Opis efektu	Symboly efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu struktury społecznej i kształtowania się więzi społecznych	• K_W01	• bieżąca kontrola na zajęciach • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia
Ma orientację w zakresie socjologii miasta i wsi, rozumie sens i znaczenie geopolityczne Europy, regionów i globalizmu	• K_W01	• bieżąca kontrola na zajęciach • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia
Ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju społeczno – kulturowego społeczeństwa i teoriach go wyjaśniających	• K_W01	• bieżąca kontrola na zajęciach • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne • kolokwium	• Wykład • Ćwiczenia
Posiada „wyobraźnię socjologiczną” (ma zdolność zdystansowania się do potocznych sensów życia społecznego)	• K_U01	• praca kontrolna	• Ćwiczenia • Warsztaty
Ma umiejętność podstawowej analizy wydarzeń zachodzących w Polsce, Europie i na Świecie	• K_U01	• praca kontrolna	• Ćwiczenia • Warsztaty
Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego	• K_K05 • K_K07	• aktywność w trakcie zajęć • dyskusja	• Ćwiczenia • Warsztaty

Warunki zaliczenia

Ocena ostateczna ustalona jest na podstawie końcowej oceny z ćwiczeń, zajęć warsztatowych i egzaminu pisemnego obejmującego treści wykładu, literatury obowiązkowej oraz umiejętności praktycznych kształtowanych w ramach ćwiczeń i warsztatów. Maksymalna ocena z ćwiczeń wynosi 30 punktów, maksymalna ocena zajęć warsztatowych wynosi 20 punktów (oceniany jest raport). Maksymalna ocena z egzaminu wynosi 50 punktów (minimalna ocena dająca zaliczenie egzaminu to 30 punktów). Ustalenie oceny końcowej możliwe jest tylko w przypadku zaliczenia ćwiczeń oraz zdania egzaminu. Student może uzyskać maksymalnie 100 punktów [≤ 50 = ndst.; 51-60 = dst.; 61-70 dst plus; 71-80 = db; 81-90 = db plus; 91-100 = bdb

Literatura podstawowa

- Babbie E., Badania społeczne w praktyce, VN PWN, Warszawa 2003
- Podgórski R.A., Metodologia badań socjologicznych. Kompendium wiedzy metodologicznej dla studentów, Ofic. Wyd. Branta, Bydgoszcz-Olsztyn 2007
- Podgórski R.A., Socjologia. Mikrostruktury, Ofic. Wyd. Branta, Bydgoszcz-Olsztyn 2008
- Podgórski R.A., Socjologia. Wczoraj – dziś – jutro. Kompendium wiedzy socjologicznej, Wyd. Ośw. FOSZE, Bydgoszcz 2006
- Silverman D., Interpretacja danych jakościowych, WN PWN, Warszawa 2007
- Sołoma L., Metody i techniki badań socjologicznych, Wyd. WSP, Olsztyn 1999
- Szacka B., Wprowadzenie do socjologii, Oficyna Naukowa, Warszawa 2003
- Sztompka P., Socjologia. Analiza społeczeństwa, Wyd. „Znak”, Kraków 2002
- Turner J.H., Socjologia. Koncepcje i ich zastosowania, Zysk i ska, Poznań 2002
- Turowski J., Socjologia. Wielkie struktury społeczne, Wyd. TN KUL, Lublin 1994
- Walczak-Duraj D., Podstawy socjologii, Omega-Praxis, Łódź 1998

Literatura uzupełniająca

- Budyta-Budzyńska M., Socjologia narodu i konfliktów etnicznych, WN PWN, Warszawa 2010
- Bukraba-Rylska I., Socjologia wsi polskiej, VN PWN, Warszawa 2008
- Clegg F, Po prostu statystyka, WSiP, Warszawa 1994
- Jałowiecki B., Szczepański M.S., Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej, WN Scholar, Warszawa 2002
- Szlendak T., Socjologia rodziny. Ewolucja, historia, różnicowanie, WN PWN, Warszawa 2010
- Wesołowski W., Włodarek J. (red.), Kręgi integracji i rodzaje tożsamości. Polska. Europa. Świat, Wyd. Scholar, Warszawa 2005

Uwagi

